

Dr Ted Hildebrandt, ST Historia, lit. i Teologia, Wykład 5

© 2020 , Dr. Ted Hildebrandt

To jest dr Ted Hildebrandt z piątego wykładu w ramach kursu Historia, Literatura i Teologia Starego Testamentu. Dzisiejszy wykład będzie dotyczył pierwszego rozdziału Księgi Rodzaju, wersetów 1:1 i 1:2, a następnie dyskusji na temat dni Księgi Rodzaju.

A. Podgląd quizu [0:0-2:29]

Kilka rzeczy na przyszły tydzień . W przyszłym tygodniu będziecie pracować nad zgadnijcie, która książka? Exodus. Myślisz, że musisz przeczytać cały Exodus? [uczeń: Tak!] Widzisz, jest energia. Idzie na całość. Właściwie, w tym roku ograniczyłem. Kiedy czytasz Exodus, są tylko wybrane rozdziały. To pierwszych dwadzieścia rozdziałów, Mojżesz i Egipt, musicie to przeczytać. Ale kiedy już dotrzecie do miejsca, w którym znajduje się Przybytek, ograniczę część czytania o Przybytku, ponieważ, szczerze mówiąc, jest ono powtarzane dwukrotnie. Następnie są te wszystkie szczegóły dotyczące budowy Przybytku. Przeczytamy tylko wybrane rozdziały z tego. Spójrz w program nauczania; wskaże, które rozdziały. Zatem poznajcie historie z tych rozdziałów i od tego zaczniemy. Będzie artykuł o „Krwawym panu młodym”. Powiedz szybko, kilka razy „cholerny pan młody”. Kiedy przeczytasz to w tekście, będziesz mieć pytania na ten temat; i dlatego jest artykuł na ten temat. Myślę, że jest też kilka wersetów pamięciowych. Będzie to więc normalne zadanie. Poznaj historie. Żadnego biblijnego robienia , dla Exodusu. Żadnego biblijnego robica , jeszcze go nie opracowałem. Myślę, że mógłbym spróbować opracować to na potrzeby Exodusu w tym roku, a potem pojawią się wasze transkrypcje. Twoje transkrypcje od redaktorów powinny zostać przesłane do mnie dzisiaj w formie e-maila, a potem już z tym skończymy. Więc w zasadzie skup się na Exodusie. Druga sprawa to opłata za materiały szkoleniowe; niektórzy z Was nadal nie oddali swoich pieniędzy. Myślę, że jutro jest ostatni dzień i wtedy wszystko pójdzie w górę. Proszę o wpłatę, albo dzisiaj, albo jutro rano będę w biurze od dziewiątej do drugiej. Upewnij się, że to tam dostaniesz, bo od jutra będzie podwójne. Nie chcę was gonić, więc zajmijcie się swoimi

długami.

B. Przegląd: Inspiracja, Kanonizacja, Przekaz, Tłumaczenie [2:30-4:52]

Zacznijmy. Mamy dziś mnóstwo materiału do przejrzenia. Zacniemy od Księgi Rodzaju 1:1, a pracę z tym tekstem zacniemy właściwie dzisiaj. Jak dotąd na tych zajęciach mówiliśmy o stuprocentowym natchnieniu, Bóg przemawia do proroków. Rozmawialiśmy o kanonizacji, o zebraniu tych ksiąg na Słowo Boże. Następnie rozmawialiśmy o transmisji, czyli kopiowaniu przez skrybę. Wystąpiły pewne problemy. W tłumaczeniu również wystąpiły pewne problemy. Zatem inspiracja, kanonizacja, przekaz i tłumaczenie.

Przejdźmy teraz do Księgi Rodzaju 1:1. Zatem zacniemy dzisiaj od słów: „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”. Następnie zauważymy, co jest w wersecie drugim i jak Księga Rodzaju 1:1 łączy się z Księgą Rodzaju 1:2. „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”. Czy Biblia potwierdza, że istnieje początek? Tak. W niektórych kulturach Ziemia nieustannie przechodzi przez te cykle. Biblia tak nie robi. Czy w Biblii jest początek i czy jest koniec? Tak. Oznacza to, że sprawy zmiierzają w pewnym kierunku. Jest początek i koniec; oznacza to, że istnieje kierunek, cel, znaczenie i tym podobne. To nie jest po prostu powtarzanie się w kółko, jak w filmie Dzień Świstaka.

Zatem „na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”. Jaki jest następny wersec? I tu pojawia się najtrudniejsza część. „A ziemia była bezkształtna i pusta”. Jaki jest związek pomiędzy tym werseciem a słowami: „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”? Jaki jest związek z tym i z tym, że „ziemia była bezkształtna i pusta, a ciemność okryła oblicze głębin. Duch Boży unosił się nad wodami. I wtedy Bóg powiedział: Niech się stanie światłość i stała się światłość”? Jaki jest zatem związek pomiędzy Księgą Rodzaju 1:1 a 1:2?

W tej sprawie są zasadniczo trzy stanowiska. Przeanalizujemy te trzy różne sposoby postrzegania związku między tymi dwoma werseciami i zobaczymy, jak wpływa to na sytuację. Jakie są trzy różne sposoby patrzenia na to i które z nich zakładają, że Ziemia ma miliardy lat? Czy Ziemia ma miliardy lat, czy tylko dziesiątki tysięcy lat? Trwa wielka

debata na temat tego, ile lat ma Ziemia. Zatem związek między tymi wersetami pozwoli niektórym osobom przedstawić różne opcje.

C. Księga Rodzaju 1:1 i 1:2: Teoria luki [4:53-6:50]

Ten pierwszy pogląd nazywa się „teorią luki”. To jest „teoria luki”, którą głosił – czy ktoś kiedykolwiek słyszał o Biblii Scofielda z Filadelfii? Czy jest ktoś z Filadelfii? Scofield Reference Bible, Philadelphia College of the Bible, obecnie nazywany Filadelfijskim Uniwersytetem Biblijnym czy jakkolwiek indziej, miał taki pogląd. Teoria luki brzmi następująco: „Na początku Bóg stworzył niebiosy i ziemię”. Więc na początku było „wham bam”. Bóg stworzył rzeczy. „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”. „Wówczas ziemia stała się ciemnością i próżnią, bezkształtna i pusta”. Kiedy Bóg pierwotnie stworzył rzeczy, czy uczynił je dobrymi? Było światło, ale potem stała się ciemność, bezkształtna i pusta. Teoria przerwy sugeruje, że właśnie wtedy Szatan upadł na ziemię. Szatan jest aniołem światłości, który został zrzucony na ziemię tutaj w Księdze Rodzaju 1:2. Dlatego jest to okres ciemności i wtedy Szatan stworzył dinozaury. Tutaj pasują dinozaury. Szatan jest twórcą dinozaurów, chaosu na ziemi i tym podobnych rzeczy. Tak więc na początku Bóg stworzył niebo i ziemię. Następnie Szatan zostaje zrzucony na ziemię. Wtedy szatan robi swoje na ziemi. Potem, gdy szatan zrobi swoje, Bóg mówi: „Niech stanie się światłość” i pojawia się światło. Następnie masz siedem dni stworzenia. Ale siedem dni stworzenia to tak naprawdę siedem dni czego? Rekreacja. Z tego punktu widzenia siedem dni stworzenia Bóg reformuje i odtwarza to, co schrzanił szatan.

Nazywa się to teorią luki. Czy rozumiesz, dlaczego nazywa się to teorią luki? Ponieważ mamy tu Boga stwarzającego (Rdz 1:1) – jest luka, przez którą wchodzi szatan i chaos, bezkształtny i pusty (Rdz 1:2) – i wtedy tutaj Bóg zaczyna od nowa (1 Mojż. 1:3) z „Niech stanie się światłość”. To jest werset drugi, w którym jest luka.

D. Analiza teorii luki [6:51-11:57]

Istnieją powody, aby poprzeć teorię luki i pozwólcie, że przypomnę tylko kilka z nich – zalety i wady teorii luki. Hebrajskie słowo *hayah*, które jest czasownikiem „być”

lub „stać się”. Hebrajskie słowo *hayah* oznacza „jest” lub „stać się”. Może oznaczać jedno i drugie, dlatego ci ludzie mówią, że *hayah* oznacza „stał się”. W ten sposób ziemia stała się bezkształtna i pusta. Bóg pierwotnie uczynił to dobrym, a potem Ziemia stała się [*hayah*] bezkształtna i pusta. Zrobiło się ciemno. Bóg pierwotnie uczynił to światłem. Zrobił to i stało się. Zatem słowo „stać się” oznacza, że Szatan zstąpił i wypaczył to, co pierwotnie stworzył Bóg. To wyjaśnia – czy zastanawiałeś się kiedyś, kiedy Szatan zepsuł się? Swoją drogą, czy szatan pojawia się w trzecim rozdziale Księgi Rodzaju z wężem i tak dalej? Więc jest na ziemi w rozdziale trzecim. Kiedy naprawdę zepsuł się? Zatem to daje miejsce Szatanowi, z tą Teorią Luki. Mówią, że ziemia stała się bezkształtna i pusta, kiedy Szatan został rzucony na ziemię (1 Mojż. 1:2). Był aniołem światłości, który został rzucony na ziemię w tym okresie. Kilka fragmentów, których ludzie używają na poparcie tej tezy, to Izajasz 14 i Ezechiel 28 – mówią nam trochę o karierze Szatana. Izajasz 14 jest bardzo wątpliwy, Ezechiel 28 może mieć lepsze szanse. Ale żeby wyjaśnić początkowe dzieło szatana, *to- hu va-vo-hu* . To nie jest tofu, to *jest hu va-vo-hu* , a to oznacza „bezkształtny i pusty”. Zasadniczo bezkształtny i myślę, że wersja Króla Jakuba mówi „pustka” czy coś. Jest „bezkształtny i pusty”. „I ziemia stała się bezkształtna i pusta” – *to- hu va-vo-hu* .

Osoby wyznające teorię luki przeskakują do Jeremiasza 4:23 i mówią: „Hej, jest tam stwierdzenie, *które ... va-vo-hu* , „bezkształtny i pusty”. Jest użyte u Jeremiasza jako sąd nad grzechem. Dlatego wiąże się to z szatanem i sądem za jego grzechy. Daje miejsce biednym dinozaurom, które muszą mieć dokąd pójść. To ich umieszcza. Szatan robi swoje, tworzy dinozaury. Czy Szatan często powiela dzieła Boże? Zatem teraz Bóg zamierza stworzyć pewne rzeczy, więc szatan będzie próbował kombinować przy tworzeniu rzeczy. Są duże, mają zęby i jedzą ludzi. No cóż, właściwie nie było ludzi i tyle.

Oto kilka negatywnych rzeczy na temat teorii luk. Jeremiasz 4:23 do 4:26 rzeczywiście wspomina o *to- hu va-vo-hu* „ bezkształtny i pusty”, ale u Jeremiasza jest to sąd nad grzechem. Ale czy w pierwszym rozdziale Księgi Rodzaju jest jakaś wzmianka o grzechu? Czy w drugim rozdziale Księgi Rodzaju jest wzmianka o grzechu? Grzech

pojawia się w rozdziale Księgi Rodzaju, co? 3, z wężem. Co więc ci ludzie robią w teorii luki, czy odczytują grzech z powrotem w tym kontekście? Czy istnieje jakiś grzech w kontekście rozdziałów pierwszego i drugiego? Nie. Zatem jest to projekcja, w której ponownie to rozważają, i pytanie brzmi, jakby było to wyrwane z kontekstu, ponieważ w pierwszym rozdziale Księgi Rodzaju nie ma wzmianki o grzechu. Wygląda na to, że ktoś wciąga w kontekst coś, czego nie powinno tam być. Czy szatan jest tematem Księgi Rodzaju 1 czy 2? Czy naprawdę chodzi o szatana? Czy jest gdzieś mowa o Szatanie? Nie. Nawet jeśli pojawia się w postaci węża, czy naprawdę jest wymieniany jako Szatan, czy jako mówiący wąż? Wąż. O tym starym wężu-smoku dowiadujemy się z Księgi Objawienia, która mówi nam, że wężem był Szatan. Ale musisz z tym popracować. Zatem nie o szatana tu chodzi. Umieścili Szatana w Księdze Rodzaju 1:2. To po prostu znowu wydaje się wyrwane z kontekstu. Nie ma na to żadnego kontekstu. Słowo „stało się ciemnością” należy czytać tak, jak wszystkie współczesne tłumaczenia: „było”. „Ziemia była bezkształtna i pusta”. Ziemia nie „stała się” bezkształtna i pusta, lecz „była”. „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię, a ziemia była bezkształtna i pusta”.

Czy w takim razie ma to sens? Czy teoria luk dopuszcza starą ziemię? Czy w świetle teorii szczeliny jest możliwe, że Szatan kręcił się tu przez kilka miliardów lat? Tak. Więc jest to możliwe. Teoria luk dopuszcza starą ziemię. Czy teoria luk rzeczywiście daje miejsce dinozaurom? Tak. Zatem teoria ta pojawiła się w latach pięćdziesiątych lub sześćdziesiątych XX wieku i została opublikowana w Biblii Schofielda. Mój tata wyznawał tę teorię.

E. Rodzaju 1:1 i 1:2: Teoria zdań zależnych [11:58-13:59]

A oto inny sposób spojrzenia na związek pomiędzy Księgą Rodzaju 1:1 a Księgą Rodzaju 1:2. Spójrz, jak Księga Rodzaju jest tłumaczona w niektórych Twoich tłumaczeniach. Myślę, że stary RSV tłumaczy to w ten sposób: Rodzaju 1:1. Jak zaczyna się w Twojej głowie Księga Rodzaju 1:1? „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”, prawda? Oto jak niektórzy ludzie [RSV] tłumaczą ten pierwszy werset: „Kiedy Bóg zaczął stwarzać, ziemia była bez kształtu i pusta, a ciemność była nad głębiną”. Czy to zmienia

znaczenie? „Kiedy Bóg zaczął stwarzać, ziemia była bezkształtna i pusta”. Czy to jest inne? Co zakłada ten werset? Ziemia już tam była, a Bóg zstąpił jedynie, aby ukształtować niebiosa i ziemię. A tak przy okazji, czy to różni się od sposobu, w jaki zwykle to czytasz? „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”. Widok ten nazywany jest Widokiem Klauzuli Zależności. Mówi się, że pierwszy werset zależy od drugiego wersetu. „Kiedy Bóg zaczął stwarzać, ziemia była bezkształtna i pusta”. Ziemia już tam była, kiedy zaczął tworzyć. Czy to właśnie mówi Biblia? Ziemia po prostu tam była i Bóg ją ukształtował. Oto więc pogląd: „Kiedy Bóg zaczął stwarzać ziemię, była ona bez kształtu i Bóg powiedział: «Niech stanie się światłość»». Zakłada to zatem, co staje przed Bogiem? Ziemia już jest. Zatem niebiosa i ziemia są wieczne, podobnie jak Bóg. Bóg jedynie kształtuje niebo i ziemię. Taki jest pogląd prezentowany w widoku klauzuli zależnej.

F. Analiza widoku klauzuli zależnej [14:00-14:44]

Tak więc, szczerze mówiąc, mam problem z tym poglądem. Jak to zmienia znaczenie tekstu? Cóż, mówi jedynie, że trzy rzeczy są wieczne, a nie tylko Bóg. Bóg nie stwarza nieba i ziemi, to nie jest tak, że Bóg przemawia i one powstają. Już tam są. Bóg jedynie je kształtuje i kształtuje. Zatem ten pogląd jest zupełnie inny.

Jakie są problemy tego poglądu. Myślę, że właśnie o tym tutaj mówiliśmy: mówi ono, że istnieją trzy rzeczy, które są wieczne: materia, energia i Bóg. Bóg działa jedynie z materią i energią. Materia i energia już istniały, a Bóg jedynie je kształtuje. Myślę, że to jest problem – nie sądzę, że tak mówi Biblia. Ale tak twierdzi RSV.

G. Rodzaju 1:1 i 1:2: Niezależny pogląd na klauzulę [14:45-20:25]

Oto niezależny widok klauzuli. Mieliśmy teorię luki – pomiędzy Księgą Rodzaju 1 i 2 jest przerwa, w którą zamieszany jest Szatan. Pogląd klauzuli zależnej głosił, że ziemia już tam była i Bóg ją dopiero ukształtował. Było bezkształtne i puste, a Bóg po prostu je utworzył i napełnił. Niezależny widok klauzuli wygląda następująco. Istnieje początkowe stworzenie. „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”. Wham bam – Bóg stwarza niebo i ziemię. To trochę jak tytuł podsumowujący, to niezależne zdanie podsumowujące, które podsumowuje początkowy akt stworzenia. „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”. Ta

niezależna klauzula jest samoistna. Drugi werset to negatywna klauzula poszlakowa. Mówi, że kiedy Bóg stworzył niebo i ziemię, jak to było na początku? Było bezkształtne i puste. Czy Bóg, kiedy pierwotnie to stworzył, uczynił go „bezkształtnym i pustym, a ciemność panowała nad głębiną, a duch Boży unosił się nad wodami”? Kiedy Bóg stworzył ziemię, czy uczynił ją doskonałą, czy też nagle po prostu bum bam i wszystko tam było. Wszystkie zwierzęta tam były. Czy po prostu zrobił bum bam i wszystko było na swoim miejscu? Czy poświęcił czas na jego uformowanie i wypełnienie? Zatem kiedy pierwotnie to zrobił, było ono bezkształtne i puste. Następnie w ciągu siedmiu dni stworzenia On to uformuje, ukształtuje i wypełni. To jest więc negatyw – zauważcie, że to jest negatywna rzecz. Pierwotnie stworzył niebiosy i ziemię, które były bezkształtne i puste. Jak reaguje na bezkształtność i pustkę? On je kształtuje i wypełnia. Następnie główne zdanie brzmi: „Bóg powiedział: «Niech stanie się światłość» i stało się światło” – w Księdze Rodzaju 1:3. Zatem masz zdanie główne. To jest więc swego rodzaju przepływ.

Mówisz: „Hildebrandt, podzielasz ten pogląd, dlaczego dzielisz ten pogląd, a nie inne?” Czy pisarze będą pisać w określonym stylu? Czy masz określony styl literacki? Jeśli przeczytam prawdopodobnie dziesięcio- lub dwudziestostronicowy dokument, który napisałeś, a ty wręczysz mi inny; Czy byłbym w stanie stwierdzić, czy został on napisany przez Ciebie, czy nie? Tak, myślę, że mógłbym to powiedzieć wielu osobom. Niektórzy nie, ale mogę to stwierdzić w przypadku wielu osób. Ludzie piszą w określonym stylu. Mojżesz jest zatem klasycznym przykładem tego, jak to działa: „na początku Bóg stworzył niebiosy i ziemię, ziemia była bezkształtna i pusta, a potem „niech stanie się światłość i stało się światło”. Jest to więc zdanie niezależne, zdanie okolicznościowe przeczące, a następnie zdanie główne. To jest po prostu taka struktura. Niezależny pogląd na klauzulę, jak pisze Mojżesz?

Skąd mam wiedzieć, jak pisał Mojżesz? Nie wiem, ale mam Księgę Rodzaju, która twierdzi, że została napisana przez Mojżesza, więc patrzę na następny rozdział. Zgadnij, co znajdę w następnym rozdziale? Zaczynając od wersetu 4, w rozdziale 2, masz: „Oto opis niebios i ziemi, kiedy zostały stworzone”. To trochę jak podsumowanie: „Oto opis niebios

i ziemi w momencie ich stworzenia”. A co mówi następny werset? Czytamy: „Kiedy Pan stworzył ziemię i niebo, nie było na polu krzewu (który jeszcze pojawił się na ziemi), nie było na polu żadnej rośliny i Bóg nie zesłał deszczu”. Czy są to wszystkie negatywne rzeczy, których Bóg jeszcze nie uczynił? Żadnych krzewów, żadnych roślin i żadnego deszczu. Otrzymujesz więc tę negatywną klauzulę okolicznościową, mówiącą, że nie ma roślin, krzewów i deszczu. Mówi ci o tych wszystkich negatywnych rzeczach, których nie ma. Następnie uderzasz w klauzulę główną. Główne zdanie znajduje się w rozdziale 2 wersecie 7: „Pan Bóg stworzył człowieka z prochu ziemi”.

Czym różni się rozdział pierwszy od rozdziału drugiego? Czy w rozdziale pierwszym Bóg działa w niebiosach i rozdziela wody na górze i na dole? Chodzi o świat, chodzi o wszechświat. W rozdziale drugim skupiono się na ludziach. Mamy zatem kontrast pomiędzy rozdziałem pierwszym (który dotyczy siedmiu dni i stworzenia wszechświata) a rozdziałem drugim. W rozdziale drugim mówi: „Skoncentruję się teraz na Adamie i Ewie”, dlatego rozwija to bardziej szczegółowo. Wspomniał o Adamie i Ewie w rozdziale pierwszym, ale teraz opisuje bardziej szczegółowo, w jaki sposób uformował i ukształtował Adama oraz jak ukształtował Ewę.

Zatem to zdanie niezależne, zdanie okolicznościowe przeczące i sekwencja zdania głównego to dokładnie ta sama struktura, której użył w rozdziale pierwszym? Tak. Sugeruję zatem, że struktura rozdziału drugiego pomaga nam zrozumieć, jak należy rozumieć rozdział pierwszy. Czy to ma sens? Próbuję wykorzystać Mojżesza, żeby zrozumieć Mojżesza. W każdym razie taką metodologię próbuję zastosować i myślę, że tutaj sprawdza się całkiem nieźle.

Swoją drogą wspomnę o Teorii Luki, że nikt już jej nie wyznaje, a tak przy okazji, mój tata nie żyje (nie mówię tego żartem), ale większość ludzi wyznających Teorię Luki też . Zostało zdyskredytowane. Był taki facet, który nazywał się Weston Fields, to mój przyjaciel, który napisał dwustustronicową książkę, która zniszczyła teorię luki. Weston w zasadzie dał temu spokój. Nikt już tego nie trzyma. Również gramatyka nie pasuje do gramatyki hebrajskiej. Zaprzecza to konstrukcji literackiej, jaką posługuje się Mojżesz, a

swoją drogą nie pomaga nam w walce z Szatanem. Szatana nie ma w Księdze Rodzaju 1 ani 2. Kieruj się wzorcami literackimi.

H. Teksty o stworzeniu poza Księgą Rodzaju: Psalm 19 [20:26-21:55]

Czy stworzenie dowodzi istnienia Boga? Oprócz Księgi Rodzaju 1, w Biblii jest kilka pięknych fragmentów, które mówią o stworzeniu. Pokażę Ci kilka z nich. Jednym z nich jest rozdział dziewiętnasty Księgi Psalmów. Rozdział dziewiętnasty Psalmu brzmi mniej więcej tak: „Niebiosy głoszą chwałę Boga. Firmament ukazuje dzieło jego rąk. Dzień po dniu wypowiadają słowa, noc po nocy dają wiedzę”. Innymi słowy, niebiosy głoszą chwałę Boga. Gdybyś był jak dr Perry Phillips, który wczoraj wygłosił przemówienie na temat Wielkiego Wybuchu, jest astronomem, czy powinieneś móc używać astronomii, aby patrzeć na wszechświat i widzieć dzieło Boga? Czy astronomia głosi chwałę Boga? Innymi słowy, masz tutaj Słowo Boże. To jest Biblia. To jest słowo Boże. Czy na podstawie Jego Słowa możemy powiedzieć coś o Bogu? Tak. Czy to jest najbardziej jednoznaczne? Bóg powiedział nam, jaki jest tutaj. Czy i Ty możesz spojrzeć na dzieła Boga i opowiedzieć coś o Nim? Masz Słowo Boże (które jest nieskazitelne i doskonałe). Masz Jego Słowo i przez natchnienie zostało ono przekazane prorokom, ale masz także dzieło Boże. Zatem dzieło Boga jest widoczne w stworzeniu, więc możesz dowiedzieć się czegoś o Bogu od stworzenia. „Niebiosy opowiadają chwałę Boga”. Zatem Psalm 19 jest w tym pomocny, jeśli chodzi o widzenie dzieła Bożego.

I. Nowoczesność i cuda [21:56-26:28]

W czasach nowożytnych, w moim pokoleniu ci ludzie w zasadzie mówili, że wszechświat jest racjonalny i naturalny; nie ma miejsca dla Boga. Nie ma tu miejsca dla Boga, bo wszystko można wytłumaczyć przyczyną i skutkiem. To był zamknięty system. Wszechświat jest zamkniętym systemem wyjaśnionym przez przyczynę i skutki. Nie ma cudów; Bóg nie może działać w realnej przestrzeni i czasie. Nie ma cudów. Cuda nie mogą istnieć. Wszystko dzieje się z przyczyn naturalnych i dlatego cuda nie istnieją. Wszystko podlega logicznym regułom przyczyny i skutku, przyczyny i skutku, przyczyny i skutku, aż do początku. Na początku nie ma Boga, nie ma tam nic. Swoją drogą, w czym problem?

Jeśli zdarzy się cud, jeśli Morze Czerwone po prostu się rozdzieli i ludzie przepłyną, czy jest to zjawisko naturalne? Nie. Potem się dogadacie i co dalej? Uuu, to idzie w dół i wszyscy Egipcjanie toną. Mówisz: „Hmm, to było całkiem szczęśliwe”. Albo powiesz: „Nie, nie, woda nie otwiera się w ten sposób”. Zawsze prowadziłem zajęcia, teraz jestem na nagraniu, ale i tak muszę to zrobić. Pewnego dnia pójdziecie do pracy i naprawdę ważne jest, abyście nauczyli się pewnych umiejętności radzenia sobie w prawdziwym życiu, poza nauką. Dlatego chcę Cię dzisiaj nauczyć o hydraulice. Są dwie rzeczy, które musisz wiedzieć i wtedy możesz zostać hydraulikiem. Są dwie rzeczy, które musisz wiedzieć. Woda spływa w dół, a wypłata w piątek. Rozumiem? Woda spływa w dół, a wypłata w piątek. Wszyscy jesteśmy teraz hydraulikami Joe. Więc możesz iść i powiedzieć, wpisz swoje CV, jestem hydraulikiem. Tak czy inaczej żartuję, ale nie do końca.

Próbuję tutaj powiedzieć, że woda oddzieliła się ścianą po jednej stronie i ścianą po drugiej, a ludzie idą środkiem. Wiesz co mówię, woda spływa w dół. To nie działa. To więc cud. To cud. Bóg robi takie rzeczy. To nie jest naturalne. Dlatego modernisci z XIX i XX wieku twierdzili, że wszelkie cuda opisane w Biblii to zwykłe legendy. Historycznie nie zdarzały się żadne cuda. Ktoś je wymyślił; to tylko legendy. To była nowoczesność.

Żyjecie w tak zwanym postmodernizmie. W ponowoczesności pojawiają się one teraz inaczej, ponieważ każdy ma swoją historię. Pytanie: czy wasze pokolenie wierzy w cuda? Czy wasze pokolenie wierzy w rzeczy, które dzieją się spektakularnie? Widzicie to cały czas. Więc widziałeś rzeczy, które są w pewnym sensie niesamowite. Cuda w ogóle nie przeszkadzają temu pokoleniu. Każdy ma swoją historię, ale historia Boga jest dla większości nieistotna. Bóg nie jest częścią mojej historii, więc możesz go zignorować. Ale w waszym pokoleniu niekoniecznie zwalcza się cud. Twoje pokolenie może uznać cuda za nic wielkiego. Swoją drogą, czy to umowa? Kiedy Bóg czyni cud, jest to wielka sprawa. Tak czy inaczej, ponowoczesność jest bardziej fragmentaryczna. W nowoczesności wszystko było logiczne, było ze sobą powiązane, zamknięty wszechświat działał jak zegar. Wasze pokolenie widzi, że nic nie działa. Prawidłowy? Och, zgadza się, myślisz, że mówię o rządzie, masz rację? Tak czy inaczej, widzicie, jak wiele rzeczy, jak by to powiedzieć, po

prostu przejdę do rodzin. Właśnie byliśmy na ślubie mojej córki. Pojechałem na weekend Święta Pracy do Ohio, aby uczcić to z rodziną. Były tam wszystkie dzieci. Właściwie to był jeden z najlepszych czasów w moim życiu. Nigdy tego nie zapomnę. Ona wyszła za mąż. Pytanie: czy życie jest chaotyczne? Życie jest chaotyczne! Tak, jest naprawdę chaotycznie. Wiesz, stykasz się z rodzinami, które się rozpadły. Gwarantuję, że większość z Was widziała rozwody w rodzinach, niewierność i tym podobne rzeczy. Życie często wywraca się do góry nogami. Chcę powiedzieć, że taki jest dzisiejszy świat. Cały ten stary porządek nowoczesności, wszystko jest logicznie powiązane, teraz wszystko zostaje wyrócone do góry nogami. Wszystko jest pofragmentowane. Nic nie ma sensu; wszystko jest rozbite. Musisz tylko chwycić go, gdzie się da.

J. Mojżesz i jego źródła Księgi Rodzaju [26:29-28:18]

Skąd Mojżesz wziął materiał? Kiedy byłem młodszy, pomyślałem, że może Bóg po prostu zstąpił i wrzucił mu to. Może włożył chip w tył głowy – to był Matrix. Naprawdę nie możemy tego zrobić. W każdym razie wystarczyło włożyć mu chip w tył głowy i pobrać różne rzeczy do jego mózgu i pomyślałem, że to właśnie się stało. Mojżesz to zapisuje. Bóg mówi: „*berahshet bara' elohim*”; a Moses mówi: „OK, zwolnij Boże, mam tu powolną klawiaturę na moim komputerze”. On to wpisuje i zapisuje. Bóg wrzuca to do jego mózgu i Bóg przemówił do niego słowami, a Mojżesz to spisał.

Swoją drogą, czy w przypadku niektórych proroków Bóg zstąpił i rozmawiał z nimi, a oni to na miejscu spisali? Uczynił to Jeremiasz [Jr 36]. Nie tylko zrobił to raz, ale Jeremiasz to zapisał; a Bóg mówi: „OK, Jeremiaszu, zapisz to”. Przede wszystkim mówi: „Jeremiaszu, znajdź skrybę, a ja ci powiem, a potem ty będziesz mógł mówić skrybie, co ma pisać”. Jeremiasz mówi: „tak mówi Pan”, idzie do skryby, a skryba to zapisuje. Znosi to królowi. Co robi król? Król bierze słowo Boże od pisarza, bezpośrednio od Boga – w zasadzie rwie je na strzępy i całość pali. To jest: „święta krowo, słowo Boże właśnie poszło z dymem”, prawda? Co mówi Bóg? „Jeremiaszu, wróć tutaj”. W zasadzie dostaje skrybę i robi to jeszcze raz. Tym razem jest to wymierzone w twarz króla. Pytanie: palisz słowo Boże, co się z tobą dzieje? Złe rzeczy. To nie jest dobry pomysł. Jeremiasz to zrobił i jest to

zapisane w Biblii; nie chcesz być tym królem. Tak czy inaczej król próbował go zniszczyć. Czy Jeremiasz podyktował ten tekst dwukrotnie? Podyktował go dwa razy i skryba dwukrotnie go zapisał. Tak czy inaczej, czasami Bóg przemawia bezpośrednio. Próbuję powiedzieć, że czasami Bóg zstępuje, czasami mówi, a czasami jest to słyszalne. Czasami jest to niesłyszalne. Niektórzy z chłopaków rzeczywiście to słyszeli. Czasami to było w ich głowach.

K. Enuma Elisz i epos o Gilgameszu [28:19-30:49]

Co z tym zrobić? Co zrobić z Enumą Elisz ? To babilońska relacja o stworzeniu. Co zrobić z relacją o stworzeniu babilońskim? Swoją drogą, słyszałeś kiedyś o tym gościu, Gilgameszu? Pozwólcie, że najpierw zajmę się Gilgameszem, bo prawdopodobnie jest on wam bardziej znany. Ale czy Gilgamesz jest przed Mojżeszem? Wiele lat przed Mojżeszem. Czy mógł skopiować słowa Mojżesza? Nie, jest setki lat przed Mojżeszem. Gilgamesz ma Utnapisztima , w skrócie nazwiemy go Utnap . Utnap wychodzi, a bogowie przychodzą przed nim i kazano mu zbudować łódź. Więc Utnapisztim buduje swoją łódź i przy okazji wszystkie te zwierzęta przybywają do łodzi. Te zwierzęta, plus jego rodzina i cała masa innych ludzi; wsadzili go na łódź. Jest na łodzi przez chwilę; przychodzi powódź, podnosi łódź i zatapia lud. Nawiasem mówiąc, w eposie Gilgamesza, dlaczego ludzie zostali zalani, zniszczeni? Tak, byli za głośni. Widzisz, robisz tę muzykę rapową i widzisz, co może ci się przydarzyć? W porządku. Było po prostu za głośno, bez heavy metalu. Bogowie byli po prostu zdenerwowani, że ludzkość robi za dużo hałasu, więc ich utopili. Więc je zalewają. Ale tak przy okazji, kiedy są na łodzi, kiedy powódź opada, jak Utnap wydostaje się z łodzi? Czy wysyła jakieś ptaki? Tak. Wysyła kilka ptaków. Więc masz faceta, buduje łódź, wciąga na nią rodzinę i zwierzęta, łódź podnosi się, łódź opada. Wysyła ptaki, a potem wychodzi. Czy to brzmi dość znajomo? Czy Mojżesz znał historię Gilgamesza? Ciekawy.

Czy Mojżesz znał historię Enumy ? Elisz , relacja o stworzeniu pochodząca z Babilonu? Powtórzę jeszcze raz: jest to historia sprzed czasów Mojżesza. Masz boskiego ducha i pierwotny chaos. Światło emanuje od bogów (liczba mnoga). Powstaje firmament,

powstaje suchy ląd, powstają źródła światła i zauważają, człowiek jest ostatni. Potem bogowie odpoczęli. Czy to brzmi znajomo pod względem podstawowej struktury? Czy to możliwe, że Mojżesz skopiował ten materiał i po prostu zapomniał zamieścić w małym przypisie epopeję Gilgamesza i Enumę ? Elisz ? Czy są tam podobieństwa? Tak, są.

L. Analiza Gilgamesza i Enumy Elisz [30:50-31:35]

Ktoś tutaj przeprowadził jakieś starożytne badania na Bliskim Wschodzie i mówi: „Hildebrandt, sfalszowałeś ich, ponieważ nie powiedziałeś im prawdziwej prawdy. Wybrałeś podobną treść i porzuciłeś wszystko, co jest odmienne. Czy wiesz, jak bogowie stworzyli starożytny świat? Bogowie w zasadzie toczyli wojnę. Wzięli jednego z bogów, przecięli go na pół i z jednej części ciała stworzyli ziemię, a z drugiej – niebo. Czy to trochę różni się od Biblii? Tak. Mówię tylko, że w pewnym sensie wydołem to w jednym kierunku. Te historie są zupełnie inne, kiedy je faktycznie czytasz. Enuma _ Elish próbuje wypromować Marduka, boga Babilonu. Czy jednak istnieją podobieństwa? Tak.

M. Wyjaśnianie podobieństw i opowiadanie ustne [31:36-41:43]

Czy mnie to dziwi? A odpowiedź brzmi: nie. Nie rozmawialiśmy o tym, a to jest naprawdę ważne. Nie zamierzam tego rozwijać – wykonam przy tym okropną robotę. Musisz wziąć udział w kursie prowadzonym przez Borgmana lub kogoś, kto opracuje to bardziej szczegółowo. Pierwotnie, kiedy ludzie byli naprawdę, naprawdę starzy, zanim Mojżesz w 2000 roku p.n.e. napisał wiele poezji, czy wiele legend przekazywano ustnie? Czy przekaz ustny różni się od pisemnego? Noah wysiada z łodzi. Sem, Cham i Jafet wysiadają z łodzi; to jego dzieci. Byli na łodzi z Noem. Czy myślisz, że Sem, Cham i Jafet kiedykolwiek opowiadali swoim dzieciom o dziadku Noem i tym, co stało się z tymi wszystkimi zwierzętami? Tak. Więc Sem, Cham i Jafet mówią swoim dzieciom. A tak przy okazji, czy ich dzieci będą mogły pójść i porozmawiać z dziadkiem Noah i powiedzieć: „Hej, dziadku Noah, tata to powiedział. Czy to naprawdę tak się stało?” Czy dziadek Noah byłby w stanie je wyprostować? OK, czy kiedykolwiek dziadek cię poprawiał? Zresztą, co by się stało? Czy po trzech lub czterech pokoleniach historia prawdopodobnie ulegnie migracji? Czy byłyby różnice w fabule? Co jest jedną z pięknych

rzeczy i jednym z problemów tradycji ustnej. Czy kiedy pojawiają się kwestie ustne, zmienia się pokolenie na pokolenie? Pozwólcie, że powiem bardziej szczegółowo. Mój syn wraca z Afganistanu. Opowiada historie ustnie. Po prostu nie miał czasu, żeby je spisać, bo tak naprawdę strzelano do niego każdego dnia, gdy wychodził. Dlatego nie miał czasu na spisanie tego. Są to więc tradycje ustne. Teraz im mówi (ma brata Zacha i kilka sióstr). Siedzimy przy stole, a on jest wspaniałym gawędziarzem. Opowiada więc historię i nagle wszyscy wybuchają śmiechem. Dzieci wychodzą. Elliot zwraca się teraz do staruszka (mnie) i jego wspaniałej matki z pytaniem: czy opowiada nam tę samą historię, tylko że opowiada ją drugi raz i jego rodzice prawie płaczą. Pytanie: czy to była ta sama historia? Tak, to była ta sama historia. Pytanie: czy pominął jakieś szczegóły? Tak, zrobił. Kiedy dzieci wyszły... rzucił na nas kilka rzeczy, które mnie totalnie rozwaliły. Pytanie: czy to była ta sama historia? Tak, to była ta sama historia przeznaczona dla innego odbiorcy.

Czy możesz opowiedzieć inną historię – wiesz, kto jest w tym świetny? Tutaj doktor Graeme Bird. Czy słyszałeś kiedyś, jak gra na pianinie? Musisz go zabrać, kiedy dojdiesz do jego kursu i powiedz: „Hej, Hildebrandt mówi, że na tych zajęciach musisz grać na pianinie”. Gra jazz. Więc zagra tę samą piosenkę, ale czy kiedykolwiek zagra tę samą piosenkę w dokładnie ten sam sposób? Nie. On gra jazz. Zatem w zależności od tego, kim jesteś, czy inaczej opowiadasz historię komuś, kto ma od 12 do 14 lat, a inaczej komuś, kto ma od pięćdziesięciu czterech do sześćdziesięciu lat? Czy opowiadasz tę historię inaczej? Kiedy doktor Bird gra na pianinie, gra w jeden sposób, a następnie gra dokładnie tę samą piosenkę i słysząc, że to ta sama piosenka, ale czy jest inna? To jazz. Więc o czym mówię, w tradycji ustnej ludzie opowiadają historię? Innymi słowy, nigdy nie opowiadasz historii dokładnie w ten sam sposób. Noe mówi to swoim dzieciom – cóż, Noah nie powiedział tego swoim dzieciom, jego dzieci tam były; ale jego dzieci przekazują tę historię dalej. Czy spodziewałbyś się, że historia będzie miała wtedy różne formy? Myślę, że epos Gilgamesza przypomina o potopie Noahickim . Tylko, że zostało to przekazane ustnie, więc to, co mamy tutaj do Mojżesza, to Bóg zstępuje i mówi: „Mojżeszu. Pozwól, że opowiem ci, co się naprawdę wydarzyło. Teraz masz to od Boga,

który przyszedł i powiedział: „Hej, to właśnie się naprawdę wydarzyło”. Swoją drogą, czy inni ludzie, którzy przekazali tę historię, mieli jej szkielet? Tak zrobili. Ale oni, jak mam to powiedzieć, żeby Bóg powiedział Mojżeszowi, co się stało.

Dlatego nie dziwię się, że w innych kulturach odnajdują się echa pamiętające historię potopu. Nie jestem zaskoczony. Bóg ich zatopił. Oczekiwałam, że inne kultury to zapamiętają i przekażą dalej. Domyślam się, że nie znali Jehowy i co było tego przyczyną, więc zmyślili, co się dzieje? Czy to był Baal, wiesz, wylewający Aszerę, o co tu chodzi? Czy bogowie walczyli, czy co? Czy to w takim razie ma dla ciebie sens? Spodziewałam się, że niektóre historie będą podobne, a potem Bóg daje Mojżeszowi objawienie od Boga. W ten sposób wyjaśniamy Księgę Rodzaju, w ten sposób wyjaśniamy podobieństwa i w ten sposób wyjaśniamy różnice.

A swoją drogą, czy tradycja ustna jest piękna? Tak. W niektórych kulturach zapamiętują – kiedy cofamy się do Homera, Iliady i Odysei. Niektórzy mieszkańcy Chorwacji znają na pamięć tysiąc dwieście linijek poezji i ją wykonują. Za każdym razem, gdy to wykonują – niektórzy z was grają w teatrze. Kiedy grasz w teatrze, czy kiedykolwiek grałeś w teatrze przez jedną noc, dwie lub trzy noce? Pytanie brzmi: każda noc jest inna? Tak. To ta sama sztuka, ale za każdym razem inna, gdy ją wykonujesz. W każdym ustnym przekazie będzie coś nieco innego.

Miałeś pytanie. [uczeń: Tak. Więc jest powódź i wszystko zostaje zniszczone, więc czy po tym momencie wszystkie historie będą takie same?] Tak. Jasne, więc kiedy Noe opowiada tę historię swoim dzieciom, one ją widziały. Historia jest taka sama. Teraz przychodzą jego dzieci i chcą powiedzieć, że prawdopodobnie skontaktowali się z dziadkiem. Więc historia jest prawdopodobnie dość zbliżona. Teraz mieli dzieci (umarł dziadek i rodzice). Teraz nie ma już nikogo, kto mógłby sprawdzić tę historię. To tak, jakbym powiedział komuś, żeby coś powiedział, a ty przekazałbyś to ustnie, zanim dotarłoby to do klasy, byłoby to zupełnie inne od tego, co pierwotnie powiedziałem. Więc wiesz, co mówię? Ustnie historie się zmieniają. Swoją drogą to co mówię to fakt. Wiemy to. Możemy porównać w innych kulturach, w kulturach chorwackich, kwestie ustne

zostały sprawdzone i powinieneś o tym wiedzieć. Jeśli zacznę coś tutaj i powiem im trzy zdania i każdy będzie musiał je powtórzyć, zanim dotrze do ciebie, czy będzie to to samo, czy inne? Byłoby inaczej.

[Uczeń: Pytam, ile dokładnie czasu minęło między Noem a Mojżeszem?] Mówimy o tysiącach lat. To znaczy, Jerycho, Jozue pasują do bitwy pod Jerychem. W Jerychu jest tam ogromna wieża. To jest z 8000 rpn. Oznacza to, że Noe musi przyjść wcześniej, więc mamy 8000 rpn do 1400 rpn Mojżesza. Mamy więc co najmniej 7000 lat. Historie mogą się bardzo zmienić w ciągu 7000 lat. Powiedzmy, że epepeja Gilgamesza przypada na rok 2000 p.n.e.? Mamy więc co najmniej 5–7 000 lat, które trzeba powtórzyć. Przypuszczam, że trwało to znacznie dłużej. Ale mogę udowodnić, że nie można tego robić krócej, bo trzeba wziąć pod uwagę tam wieże, miasto Damaszek, są różne miejsca, które znamy. Więc wiesz, co mówię; musisz mi dać przynajmniej tysiące lat.

[Uczeń: ile mniej więcej lat szacujesz między Noem a Mojżeszem?] Nie, nie mogę tego zrobić. Powiem tylko, że teoretycznie nie mogę tego zrobić. Pozwól, że cię przed czymś przestrzegę, OK. Znasz te genealogie z rozdziałów piątego i jedenastego Księgi Rodzaju. Czytałeś je? Nie, nie dodawaj tego. Genealogie mają dziury. Kiedy jest napisane, że taki a taki jest ojciec – OK, pozwólcie, że zrobię to według Mateusza, rozdział pierwszy. Jezus Chrystus, syn Dawida, syn Abrahama. Przepraszam? Jezus Chrystus, syn Dawida (Mt 1,1). „Jezus Chrystus, syn Dawida”. No cóż, wiecie, co z Davidem? Podaj mi randkę. Jezus Chrystus, syn Dawida – to jest tysiąc lat. Jezus Chrystus, syn Dawida, syn Abrahama. Co Abraham? [uczniowie: 2000 lat.] Więc wiecie o tym! Pytanie: Czy Jezus Chrystus był synem Dawida? Widzicie, on powiedział: „nie”. Powiedziałem tak." Wiesz, co oznacza „syn”? „Syn” oznacza „potomek”. „Syn” niekoniecznie oznacza bezpośredniego potomka. „Ojciec” może oznaczać, cóż, nawet tak mówicie do dziś, „nasz ojciec Abraham”. Cóż, on tak naprawdę nie jest twoim ojcem, prawda? Ale widzisz także, o co mi chodzi? Czy widzisz, co mówię? Wróć do genealogii z Księgi Rodzaju w rozdziale piątym i jedenastym, gwarantuję ci, że są tam dziury, a ci goście i tak żyją 900 lat, a masz ogromne luki. Nie można ich po prostu dodać. To niemożliwe. Są dziury, więc nie mogę

oszacować. Wiem tylko, że Mojżesz jest około 1400-1200 i powiem wam, że Noe musi być przed 8000, ponieważ mamy tę wieżę w Jerychu. A więc to prawie 6500 lat. Prawie 6500 lat i ile pokoleń? Nie wiem. Nawiasem mówiąc, to nie tylko Wieża Jerycha, będziesz musiał ją także przesunąć dalej. Dobre pytania, tylko nie znam odpowiedzi.

N. Edukacja Mojżesza [41:44-43:45]

Czy Mojżesz był świadomy istnienia literatury takiej jak epos Gilgamesz i Enuma? Elisz? Cóż, mówisz, że Mojżesz został wychowany na pustyni i gonił owce. Mojżesz nie znał tej literatury, ponieważ był Żydem. I tak nie mógł przeczytać całej tej literatury, ponieważ był Hebrajczykiem. Pytanie: Czy Mojżesz był ignorantem? Właściwie, gdzie Mojżesz był szkolony? Na pustyni z owcami? [student: Egipt]. Egipt. Uczył się jako syn córki faraona. Czy zostałby przeszkolony w mądrości egipskiej? Czy Egipcjanie posiadali wybitnie piśmienną i błyskotliwą kulturę? Mówimy o starym Egipcie, którego początki sięgają Ptahotepa, a które sięgają 2800 roku p.n.e. To co najmniej 1400 lat przed Mojżeszem. Czy 1400 lat przed Mojżeszem istniała literatura mądrościowa? Tak, był cały, Stary Egipt, był Środkowy Egipt. Zatem przed Mojżeszem istniała ogromna tradycja literacka. Czy Mojżesz wiedział o legendach Mezopotamii? Czy istniał handel między Egiptem a Mezopotamią? To są dwa wielkie koty, tak nazywają Żyzny Półksiężyc. Cały czas odbywał się tam handel. Domyślam się więc, że Mojżesz znał niektóre z tych historii i mógł je zaadaptować, zaadoptować, a Bóg posłużył się Mojżeszem, aby je sprostować. Czy Mojżesz mógł zapożyczyć część Księgi Rodzaju z niektórych z tych źródeł, z tych legend? A odpowiedź brzmi: tak, mógł. Czy wszystko, co mówią poganie, jest złe? Czy poganie mówią czasami pewne rzeczy, które są słuszne? A jeśli mają rację, Bóg może zawrzeć to w Biblii. Czy są jacyś poganie, którzy mówią w Biblii i mówią prawdę w Biblii? Pozwól, że ja to zrobię. Czy są w ogóle osły, które mówią w Biblii i mówią prawdę? Tak. Osioł mówi prawdę w Lb 22.

O. _ Struktura Toledoth Genesis [43:46-44:42]

Oto struktura *toledotowa* Księgi Rodzaju. To jest, myślę, interesujące, ale jest interesujące z literackiego punktu widzenia. *Toledot* oznacza (jest to przetłumaczone w

Biblii Króla Jakuba, jak sądzę) „to są pokolenia”. Myślę, że NIV – jeśli masz swoje Biblie, możesz je otworzyć, ponieważ jest to dość interesujące, aby faktycznie przyjrzeć się, jak Twoje Biblie to robią. W Księdze Rodzaju 2:4 mamy jeden z tych *toledotów* : „to jest opis”. „Oto historia niebios i ziemi oraz dnia ich stworzenia”. „To jest opis” i okazuje się, że w Księdze Rodzaju znajduje się dziesięć *toledot* . Zatem Księga Rodzaju została podzielona na dziesięć części w oparciu o sformułowanie „to jest relacja”. Czy w ten sposób Mojżesz dzieli swoją księgę? W ten sposób Mojżesz, pisząc swoją księgę, dzieli to. To jest jego coś w rodzaju dzielenia akapitów.

P. Podziały rozdziałów w Biblii dodały ok. 1200 n.e. [44:43-48:13]

Swoją drogą, gdybyś poszedł do Mojżesza i zapytał: „Mojżeszu, ile rozdziałów w Księdze Rodzaju?” Jesteście mądrzejsi od Mojżesza. Gdybyś poszedł do Mojżesza i powiedział: „Mojżeszu, ile rozdziałów w Księdze Rodzaju? Czy Mojżesz znał odpowiedź na to pytanie? Nie, nie zrobiłby tego. Kiedy pisał Księgę Rodzaju, nie było żadnych rozdziałów wstecz. Nie pisał rozdziałami. Twoja Biblia zawiera rozdziały. Czy zdajesz sobie sprawę, że te rozdziały zostały dodane około 1200 roku naszej ery? A tak na marginesie, znowu tu stoję. Mówię ci prawdę. Był tam biskup – doktor MacRae był człowiekiem, u którego studiowałem, krążą plotki, że znał tego biskupa. Ale w roku 1200 MacRae zawsze powtarzał, że jedzie na koniu i czasem pojawiają się podziały na rozdziały, a czasem na dole i czasem mu się to udaje. Czy niektóre podziały rozdziałów znajdują się w niewłaściwych miejscach? Pozwólcie, że pokażę wam przykład z waszej Biblii, z pierwszego i drugiego rozdziału Księgi Rodzaju. Spójrz na to, przegapił podział na rozdziały. A swoją drogą, czy to oznacza, że Biblia popełniła błąd, czy też biskup w roku 1200 umieścił podział rozdziałów w niewłaściwym miejscu? Teraz pozwól, że ci to udowodnię. Idź i spójrz na swoją własną Biblię, spójrz na drugi rozdział Księgi Rodzaju. Rozdział pierwszy to co? Siedem dni stworzenia. Ale problem polega na tym, czy w pierwszym rozdziale Księgi Rodzaju jest siedem dni stworzenia? Gdzie jest siódmy dzień? Czy siódmy dzień jest w rozdziale pierwszym? Nie. Dzień siódmy, jak jest napisane: „I w ten sposób zostały ukończone niebiosa i ziemia, a siódmego dnia Bóg dokończył dzieło,

które wykonywał. I tak od siódmego dnia odpoczywał od całej swojej pracy”. To w rozdziale drugim. Siódmy dzień jest w rozdziale drugim. Czy należy zsumować siedem dni stworzenia? Tak. Przy okazji, spójrz na werset 4. Czy teraz twoja Biblia NIV, Twoja Biblia NRSV, ESV dzieli się na 2:3 i 2:4? Czy jest tam miejsce? Niektórzy z Was kręcą głowami, że nie. Czy wiele waszych Biblii ma tam miejsce? Tam powinno być miejsce. W tym miejscu należy umieścić podział rozdziałów ze względu na sformułowanie „to jest opis niebios i ziemi”. Tej struktury *toledot* używa Mojżesz, dzieląc narrację na dziesięć części. Tak to dzieli Mojżesz. Więc powinien być tam mały podział.

Swoją drogą, czy niektórzy z Was mają te mini-Biblię, w których umieszczają tekst na wierzchu? Więc nie robią białej przestrzeni, bo chcą, żeby była naprawdę mała? Więc niektórzy z nich mogli to połączyć, nie dlatego, że nie wiedzieli, że podział jest w formacie 2:4, ale po prostu dlatego, że próbowali zaoszczędzić miejsce.

Właściwie to przejdź z 2:4 do 5:1. Tutaj zobaczysz podział rozdziałów w rozdziale piątym. Jak to się zaczyna? „To jest spisany opis rodu Adama”. Zatem mamy genealogię Adama, który przyjdzie później. Przejdź do 6:9, jak widać w moim NIV, samo to unieważnia to stwierdzenie. „To jest opowieść o Noem”. Zatem po 6:9 pojawia się opowieść o Noahu i jego dzieciach. Potem przejdziesz do 10:1 i zobaczysz to samo itd. itd. „To jest relacja o Semie, Chamie i Jafecie”, a potem przechodzimy do genealogii Sema, Chama i Jafeta. Zatem „to jest relacja” – tak skonstruowana jest Księga Rodzaju, używając tego wyrażenia. Mojżesz przedstawia to dziesięć razy i w ten sposób konstruuje swoją księgę.

P. Struktura tabliczki Księgi Rodzaju [48:14-52:35]

Czy zauważyłeś, że czytając Księgę Rodzaju, dowiesz się trochę historii, a potem otrzymasz genealogię? Czytasz historię, a potem trafiasz na genealogię. Co robisz? Pomijasz genealogię. Natrafiasz na historię, a potem pomijasz genealogię. Czy tak właśnie czytamy jako Amerykanie? Czy oni bardziej niż my interesowali się genealogią? Czy wasze babcie i dziadkowie zajmują się genealogią? Czyli historią i genealogią, historią i genealogią. Zobacz, jak oscyluje w tekście, pomiędzy historią a genealogią. Okazuje się,

że ktoś stworzył teorię opartą na tym fakcie na podstawie wykopanych przez siebie tabliczek.

Po pierwsze, na czym ludzie wtedy pisali? Pisali zwłaszcza na tabliczkach błotnych w Mezopotamii – tabliczkach błotno-glinianych. Dlatego wzięli pióro lub rysik i włożyli go w błoto, a błoto wyschło. Wtedy będziesz mógł to przeczytać - tabliczki błotne. Czy cieszymy się, że użyli tabletek błotnych? Jaki jest problem z papierem? Daj mi papier sprzed 500 lat. Co jest nie tak z papierem? Papieru już nie ma. Co się dzieje, gdy papier jest zawilgocony ? To na nic ; idzie w pył. W proch się obróć, z prochu w proch się obróć. O co chodzi z tabletami? Wkładasz tablice do tych pudełek, a następnie palisz świątynię nad tablicami. Spalisz to na ziemię. Co to ma wspólnego z tabletami? To ich podpala! Co to sprawia, że te tabletki? Teraz twarde jak skała. Pytanie: czy trwają wiecznie? Odkopujemy je 3000 lat później i wykopujemy tabliczkę. Czy możemy je przeczytać? Tak, wszyscy powinniście brać Acadian i Ugaritic i możecie czytać tabletki. Nie, poważnie, niektórzy studiują na Uniwersytecie Pensylwanii. Zamykają ich tam na pół życia w piwnicy, a gdy spędzą tam połowę życia, dają im doktorat. Ale tak czy inaczej, te tabletki są wypalane. Czy wiesz, jakie to ważne, że dla nas pisali na błocie? Mamy te tablice teraz i możemy je odczytać po 3000 latach.

Jaki jest problem z papirusem i całym papierem? Jedynym miejscem, w którym papier może to zrobić, jak papirus i tego rodzaju materiały (pisali także na skórach zwierzęcych), jedynym miejscem, w którym można to zrobić, jest Egipt. Dlaczego przetrwał w Egipcie? Bo Egipt jest bardzo, bardzo bardzo co? Suchy. W powietrzu nie ma wilgoci. To Sahara i wiesz, Libijczycy do nich strzelają, przez co jest jeszcze bardziej sucho. Mówię tylko, że jest tak sucho, że jedynym miejscem, w którym papirus naprawdę przetrwał, jest Egipt. Czy Egipcjanie pisali na skałach i rzeźbili różne rzeczy na skałach? To też jest dla nas bardzo dobre, ponieważ skały wytrzymują długo. Bóg też zrobił coś swoim palcem na skałach. W każdym razie tak skonstruowane są tablice, uwzględniając oscylację historii/genealogii tam i z powrotem. Masz to odzwierciedlenie w Biblii – ta historia, genealogia, historia, genealogia oscylacji.

Co ten facet zauważył na niektórych tabletach, które czytał, że konstrukcja tabletu składała się z przodu tabletu, a następnie z tyłu tabletu. Zauważył, że na przedniej stronie tabliczki znajduje się tytuł, historia, kolofon (była to notatka skryby mówiąca, że ta tabliczka jest moja), a na odwrocie genealogia. Na odwrocie znajduje się genealogia i podsumowanie. Jeśli chodzi o naszą Biblię, powinna istnieć oscylacja pomiędzy historią a genealogią, historią a genealogią; przód tabletu, tył tabletu, przód tabletu, tył tabletu. Zatem jego wypowiedź brzmi następująco: czy styl Mojżesza pasuje do stylu pisania tamtych czasów? Czy byś się tego spodziewał? Może to wyjaśniać, dlaczego w Księdze Rodzaju występuje taka wymiana historii i genealogii.

Swoją drogą, czy o tym wiemy? Nie, to przypuszczenie jakiegoś uczonego. Czy jest sens? Dla mnie ma to sens, ale nie twierdzę, że to fakt. Mówię, że to przypuszczenia tego gościa, których nie jesteśmy pewni, ale wydają się mieć sens. Tak. [uczeń: co to jest kolofon?] Kolofon to notatka skryby, powiedzmy: „Jestem Shafan , główny skryba, a to jest moja tablica” lub coś w tym rodzaju. Albo „to było napisane dla Zimrilina , był królem i mnie nie pobił, więc napisałem dla niego tę tabliczkę” czy coś. Wiesz, coś w rodzaju notatki skryby. Czy Mojżesz użył tej struktury podczas pisania Księgi Rodzaju?

R. Hebrajski jako dialekt kananejski [52:36-53:41]

Czy Mojżesz korzystał ze wzorców literackich ze swoich czasów? Czy Mojżesz używał języka swoich czasów? Mojżesz pisał prawdopodobnie po hebrajsku, prawda? Jaki jest język hebrajski? Pozwól, że będę z tobą szczery i szczery w tej kwestii. Czy język hebrajski jest dialektem kananejskim? Język hebrajski jest po prostu dialektem kananejskim. Skąd Żydzi wzięli język hebrajski? Nauczyli się języka hebrajskiego, kiedy Abraham przeprowadził się do ziemi Kanaan. Tam to odebrali; był to dialekt kananejski. Został opracowany około 1800 roku p.n.e. Abraham przejął go z dialektów kananejskich, a potem w zasadzie został przekazany i stał się językiem hebrajskim, ale pierwotnie był to dialekt kananejski. Czy Abraham władał językiem mezopotamskim, kiedy wracał ze swojego domu w Mezopotamii? Tak. Dostaje się do Kanaanu i przyjmuje dialekt kananejski, który stał się znany jako hebrajski i sprowadza się do Mojżesza.

S. Bóg porozumiewający się w języku ludu [53:42-56:03]

Czy Mojżesz pisał w języku ludu? Tak. Czy pisałby w stylu ludowym? Swoją drogą, czy istnieją pewne style pisania, które zmieniają się z biegiem czasu? Jeśli napisałeś list i e-mail, czy istniałyby dwa różne style pisania listu i e-maila? Czym różni się pisanie na Facebooku od pisania e-maila? Czy jeśli korzystasz z Twittera, różni się to od pisania w e-mailach? Czy mamy dziś inne style? Tak. Czy Mojżesz miał różne style literackie, których używał? Tak. I pokażę wam, że Księga Powtórzonego Prawa ma niemal dokładną formę/kształt traktatu hetyckiego. Treść jest inna, ale forma jest podobna. Czy tego byśmy oczekiwali? Mojżesz posługuje się językiem tamtych czasów, posługuje się także ówczesnymi formami literackimi. A więc styl, przyjrzymy się temu.

Jeśli Mojżesz posługiwał się stylem pisma swoich czasów, czy możliwe jest, że posłużył się treścią, którą posiadali niektórzy ludzie tamtych czasów. Innymi słowy, czy ludzie w czasach Mojżesza utrzymywali, że Ziemia jest okrągła, czy płaska? Czy utrzymywaliby, że Ziemia jest płaska? [uczeń: bo wygląda płasko.] Tak, bo wychodzisz stąd i widzisz dziedziniec, wiesz, jest całkiem płaski. Rozglądasz się i ziemia wydaje się całkiem płaska. W tamtych czasach ludzie uważaliby, że Ziemia jest płaska. Swoją drogą, czy to w ogóle możliwe, że Biblia w ogóle odnosiła się do czegoś takiego? Czy ktoś kiedykolwiek słyszał o „czterech stronach ziemi”? Wspomina o tym Biblia, Izajasz 11:12. „Cztery strony ziemi” – to znaczy, że Ziemia jest płaska, prawda? Kiedy mówisz cztery strony ziemi, czy to oznacza, że jest ona płaska? Nawiasem mówiąc, niektórzy chrześcijanie myśleli, że jest ona płaska z powodu tego fragmentu Księgi Izajasza. Czy ktoś wie, co Izajasz ma na myśli? Czy ktoś tu i teraz mówi o czterech krańcach ziemi? Jeśli powiedziałeś dzisiaj, że są cztery strony świata, czy oznacza to, że uważasz, że Ziemia jest płaska? [uczeń: Nie.] To po prostu literacki sposób określenia zakątków ziemi (północ, południe, wschód i zachód). Nie mówisz, że ziemia jest płaska. Biblia się nie myli, po prostu ludzie ją źle zrozumieli.

Pochodzenie rodzinne T. Moseśa [56:04-58:29]

Skąd Mojżesz wziął język, który pisał? Kiedy próbuję zasugerować, że Abraham i

jego potomek Jakub przyjęli język kananejski, kiedy byli w ziemi kananejskiej, i został on przekazany Mojżeszowi; Czy Mojżesz nie był szkolony pod okiem swoich rodziców? Córka faraona uczyła go mądrości egipskiej, ale czy najpierw przeszkolili go jego rodzice? Czy pamiętacie, jak włożono go do kosza, a potem wrzucono do Nilu? Kiedy córka faraona go podniosła, powiedziała: „To jest dziecko Hebrajczyków”. (Myślę, że był prawdopodobnie obrzezany), więc go podniosła. Potem pojawia się Miriam, starsza siostra Mojżesza, i mówi: „Hej, jestem Żydówką”. Oddaje więc Mojżesza jego własnej siostrze – starszej siostrze, on jest młodszym bratem. Coś jest w tym złego. Czy twoja starsza siostra kiedykolwiek tobą rządziła? Tak czy inaczej, więc starsza siostra zabiera Mojżesza z powrotem, do jego własnych rodziców. Wychowują go rodzice Mojżesza lub, jak mawiała moja żona, „wychowywali go”. Więc jest wychowywany do czasu, gdy prawdopodobnie skończy dwanaście lub trzynaście lat i wejdzie w wiek dojrzewania. Kiedy osiąga wiek młodzieńczy, udaje się do córki faraona. Tam zostaje przeszkolony we wszelkiej mądrości egipskiej. Czy wiedziałby, jak mówić płynnie po hebrajsku? Jeśli do mniej więcej 12. roku życia wychowywałeś się w rodzinie, to czy znasz język przez resztę życia? Mój zięć ożenił się, a moja córka pochodzi z Tajwanu. Do dwunastego roku życia wychował się na Tajwanie. Jeśli chodzi o angielski, czy on mówi płynnie po angielsku? Nadal mówi „owce” i „jelenie”. Nie jelenie, ale „jelenie”. Stawia „s” na końcu wszystkiego, aby utworzyć liczbę mnogą. Naśmiewam się z niego, bo tak robi. Właściwie to mnie polizał. Zdał egzamin SAT, egzamin był po angielsku. Do egzaminu SAT zabrakło mu pięciu punktów. Czy ten facet jest całkiem bystry? Studiował na Harvardzie, studiował na MIT, facet jest bardzo bystry. Ale nadal mówi „owce” i nadal mówi „jelenie”, więc mamy go za to. Ale pytanie: czy ten facet nadal zna mandaryński? Wychowywał się do dwunastego roku życia na Tajwanie. Czy nadal zna biegle mandaryński? Tak. Mówię więc, że Mojżesz znał hebrajski w dzieciństwie.

U. Poganie mówią prawdę i przystosowują się do Boga [58:30-59:26]

Czy nie-Żydzi, nie-prorocy i poganie mogą powiedzieć pewne rzeczy, które są prawdą? Tak. Jeśli Mojżesz zapisuje, co mówią ci poganie, jest to nadal coś prawdziwego.

To jest w Biblii, a zatem nadal jest prawdą. Więc bądź ostrożny z niektórymi z tych rzeczy. Czy Bóg dostosował swoją prawdę do jej wyrażenia w sposób zgodny z sposobem widzenia świata starożytnego człowieka? Zdomowił się w języku. Zatem Bóg mówi po hebrajsku i posługuje się współczesnymi formami literackimi. Ile on sam pomieścił? Czy Bóg zstąpił i powiedział do Mojżesza: „Mojżeszu, myślisz, że ziemia jest płaska, ziemia nie jest płaska, jest okrągła”? Czy Bóg kiedykolwiek zstąpił i ich wyprostował? Nie, nie o to chodziło. Bóg zstąpił, aby powiedzieć im o ich duszach i o odkupieniu, a nie o faktach naukowych. Więc musisz trochę odpocząć od tych spraw.

V. Cele Księgi Rodzaju 1 i hermeneutyki [59:27-60:39]

A teraz dlaczego Mojżesz uwzględnił stworzenie? Dlaczego Mojżesz zaczął „na początku Bóg stworzył niebiosy i ziemię”? Czy Mojżesz napisał Księgę Rodzaju 1 i 2, aby walczyć z teorią ewolucji? Czy Mojżesz miał pojęcie o teorii ewolucji? Nie. To było w XIX i XX wieku? Zatem Mojżesz nie pisał przeciwko teorii ewolucji. Mojżesz nie miał pojęcia, ani żadna z osób, do których mówił, o tym nie wiedziała. Teraz zajmuję się „hermeneutyką”. Hermeneutyka, czy ktoś zna „hermeneutykę”? Hermeneutyka to nauka o tym, jak interpretować Biblię. Jak interpretujesz Biblię? Różni ludzie różnie interpretują Biblię. Hermeneutyka to sposób, w jaki interpretujesz. Zwróć uwagę, co tutaj naciskam. Walka z teorią ewolucji – czy w naszych czasach to jest nasz problem w walce z teorią ewolucji? Czy Mojżesz o tym wiedział? Próbuję sprowadzić cię z powrotem do pierwotnego zamysłu pierwotnego autora. Innymi słowy, Biblia jest dla mnie koniecznie Ja Ja Ja . Żyjemy w narcystycznej kulturze, która mówi „ja ja ”. ja ” cały czas.

W. Pierwotny zamiar pierwotnego autora [60:40-61:49]

Próbuję cię z tego wyciągnąć i spojrzeć wstecz na to, jak Mojżesz, jako pisarz, miał to pierwotnie na myśli. Co pierwotnie miał na myśli Mojżesz? Jaki był pierwotny zamiar Mojżesza? Oto moja hermeneutyka: próba powrotu do pierwotnego zamysłu autorów. Czy Mojżesz prawdopodobnie napisał to jako polemikę z politeizmem? Czy ludzie byli wówczas politeistami? Wielu bogów robiło różne rzeczy. Więc to możliwe. Czy to pasuje do intencji Mojżesza dużo lepiej niż ewolucja? Tak, ponieważ zmagali się z politeizmem.

Więc jest to możliwe. Zaczyna: „Nie, nie, to nie Baal i Aszera poszli na wojnę, a Baal ją pociął. Był jeden Bóg i On stworzył wszystko. Jak on to zrobił? On przemówił i rzeczy stały się.” Zatem Mojżesz prawdopodobnie działa przeciwko politeizmowi. Myślę, że to jest prawdziwy punkt, o którym mówi Mojżesz w Księdze Rodzaju. Mojżesz w zasadzie mówi, że Księga Rodzaju 1 jest doksologią. To na chwałę i uwielbienie Boga. Mówi nam coś o Bogu, Jego majestacie, wielkości i dobroci Boga w stworzeniu. W opisie stworzenia ukazana jest wielkość i dobroć Boga.

X. Intertekstualne spojrzenie na stworzenie: Psalm 136 [61:49-62:41]

Skąd mam wiedzieć, że jest to część celu? Spoglądam na Psalm 136, który pokazuje nam, w jaki sposób można wykorzystać relację z Księgi Rodzaju. Zamierzam to tutaj umieścić i zobaczyć ten piękny psalm. O czym mówi ten psalm? Psalm 136.

Temu, który sam czyni wielkie cuda,
 bo Jego lojalna miłość trwa na wieki.
 Kto dzięki jego rozumowi stworzył niebiosy?
 bo lojalna miłość trwa wiecznie.
 Który rozpostarłeś ziemię nad wodami,
 bo Jego lojalna miłość trwa na wieki.
 Kto stworzył wielkie światła,
 bo Jego lojalna miłość trwa na wieki.
 Słońce rządzące dniem,
 bo Jego lojalna miłość trwa na wieki.

Jaki jest sens tego psalmu? Patrzy na stworzenie i do czego dochodzi? Bardzo trudno uchwycić główny wątek. Co stwierdza? „Jego lojalna miłość trwa na wieki”.

Y. Integracja wiary i nauki [62:42-65:19]

Innymi słowy, czy możesz spojrzeć na stworzenie i dowiedzieć się czegoś o Bogu? Niektórzy z was idą w stronę nauki, a niektóre z was, dziewczyny, w naukę. Czy powinieneś móc przyjrzeć się nauce i czy powinna ona prowadzić cię do uwielbienia Boga? Czy studiowanie fizyki powinno prowadzić cię do oddawania czci Bogu? Czy

studiowanie biologii powinno prowadzić cię do oddawania czci Bogu? Czy chemia powinna prowadzić do uwielbienia Boga? Czy fizyka to tylko $f=ma$? Lub $v=ir$? Można powiedzieć, znam fizykę czy cokolwiek innego, $v=ir$. OK, czy to naprawdę jest sedno sprawy? A może potrafisz spojrzeć poza formuły czego? Mówisz o galaktykach, mówisz o tym, co stworzył Bóg. Możesz zobaczyć dzieło Boga. Mówię więc: zajmij się nauką. Tak, naucz się formuł; ale wyjdź poza formuły, aby zobaczyć piękno Boga w stworzeniu w fizyce, chemii, biologii, czymkolwiek.

Oto inne podejście. Ci goście są w niebie w Księdze Objawienia [Obj. 4:11]. I zgadnij, co robią w niebie? To właśnie będziemy robić w niebie. „Godzien jesteś, Panie i Boże nasz, przyjąć” – co otrzymać? „Chwała, honor i moc. Dlaczego Bóg jest godzien otrzymać chwałę, cześć i moc? „Bo Ty stworzyłeś wszystko i z Twojej woli zostało stworzone i istnieje.” Zatem ten piękny werset odzwierciedla to, co dzieje się w niebie.

Czy tworzenie zawsze oznacza tworzenie z niczego? Istnieje łacińskie określenie (i chcę, żebyście o tym wiedzieli), łacińskie określenie „tworzyć z niczego” oznacza tworzenie *ex nihilo*. *Ex* - czy ktoś już uczy się łaciny? *Ex*, to „poza”, *nihilo*, oznacza „nic”. Czy Bóg stwarza z niczego? Czy Bóg może stworzyć z niczego? Bóg przemówił i stało się. Zatem Bóg stwarza – „na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”. Tworzy z niczego, *ex nihilo*. Czy Bóg zawsze stwarza *ex nihilo*? Psalm 33:6 to piękny werset. „Przez słowo Pana powstały niebiosy, a tchnieniem ust Jego zastępy gwiazdziste”. Bóg przemówił i wszechświaty powstały. Czy jednak Bóg zawsze tak postępował? Nie. Bóg wyprowadził człowieka z prochu. Ukształtował człowieka, stworzył człowieka z prochu. Czy stworzył człowieka z niczego? Niektóre kobiety odpowiedziałyby „tak”. Czy Bóg stworzył człowieka z niczego? Nie, ulepił go z prochu.

Z. Imiona Adama i Ewy [65:20-68:54]

A tak przy okazji, ponieważ nie znacie hebrajskiego, przegapiliście kilka pięknych gier słownych z Księgi Rodzaju. Bóg bierze proch ziemi i co tworzy? Jak Bóg nazywa istotę, którą kształtuje z ziemi, czy nadaje jej imię? Nazywa go „Adamem”. Nazywa go Adamem. Co oznacza „*adama*”? Bierze kurz, kształtuje go i nazywa go „Dusty”. Nie, to

nie jest żart, to najszczerza prawda! „Adam”, co oznacza „Adam”? *Adamah* oznacza brud, ziemię, kurz. Uformował więc Adama z prochu i nazwał go „Zakurzonym”. Taka jest prawda. Imię Adama to gra słów z „Dusty”. Jest tam gra słów i jest pięknie.

Swoją drogą, jak on nazywa Ewę? Kto nadaje imię Ewie? Adam nadaje imię Ewie. Kiedy Adam nadaje imię Ewie? Po tym, jak Adamowi powiedziano: Adamie, zgrzeszyłeś, prochem jesteś „zakurzony”, w proch się obrócisz. Następny werset w Księdze Rodzaju 3:20 Adam zwraca się do Ewy. Jak dotąd nie została nazwana na ziemi. Zwraca się do żony zaraz po tym, jak powiedziano mu, że będzie musiał nadrobić zaległości i przegrać z prochem, nie wygra (znowu się zakurzy. Następnie zwraca się do żony) i mówi: „Jesteś kobietą śmierci. Zła kobieta. Kobieta niszczycielka”. Jak on ją nazywa? Odwraca się do niej i mówi *havah*. A wy wiecie, co to jest *havah*. Idziecie na żydowskie wesele, wyciągają - och, wy nie macie jeszcze dwudziestu jeden lat, nie róbcie tego na żydowskim weselu. Zresztą na żydowskim weselu wyciągają to, co jest między nimi i mówią co? *Lahayim*. *Lahayim*. Wiecie o tym – wszyscy widzieliście „Skrzypka na dachu”, prawda?

Swoją drogą, nie mówią tego w Gordon College, ale jednym z wymogów ukończenia szkoły jest to, że przed ukończeniem szkoły trzeba obejrzeć „Skrzypka na dachu”. Nie żartuję, mówię poważnie. Jeśli przejdiesz przez tę scenę, aby zdobyć dyplom, doktor Wilson ma jedną z tych wiatrówek, a jeśli przejdiesz na drugą stronę, strzeli cię, jeśli nie widziałeś „Skrzypka na dachu”. Koniecznie obejrzycie „Skrzypka na dachu”. Jeśli nie widziałeś „Skrzypka na dachu”, musisz to zobaczyć. *Lahayim ! Lahayim !*

Swoją drogą, jaki jest rdzeń *Lahaym*? *Hawa* i *lahaym* to w zasadzie to samo słowo. Zwraca się do żony i mówi co? Co znaczy *lahayim* mieć na myśli? Do życia. Zwraca się do tej kobiety i nazywa ją *havah* – jesteś „matką wszystkich żyjących”. Obróć się w proch, ale ty jesteś „matką wszystkich żyjących”. Czy ta kobieta niesie mu nadzieję, że pewnego dnia głowa węża zostanie zmiażdżona? Skąd pochodzi życie? Życie pochodzi od tej kobiety. Dlatego nazywa ją „żyjącą” – „matką wszystkich żyjących” – *Hawa*. Czy to pokazuje piękną relację między Adamem i Ewą? Nie przeklina jej po tym, jak właśnie został przeklęty. Kocha ją i widzi nadzieję, która przez nią płynie. To przez Jej nasienie

cała ludzkość otrzyma odkupienie. Ta kobieta przyniesie odkupienie całej ludzkości, a on patrzy na nią i mówi: *Hawah*. Mówisz „Ewa”, ale ja lubię *Hawah* lepsza.

AA. „Dni” z Księgi Rodzaju 1: Trzy podejścia [68:55-69:36]

Teraz zostało nam około dziesięciu minut i chcę zmienić temat i przenieść dyskusję tutaj na czasy Księgi Rodzaju. Chcę przez to przejść dość szybko i po prostu uderzę w ten punkt, ponieważ nie chcę zatrzymywać się nad tym punktem: o dniach Księgi Rodzaju i opisie stworzenia – siedem dni stworzenia. Kiedy powstała ziemia? Co mówi Biblia? Próbowałem już wcześniej powiedzieć, że Biblia nie mówi nam, ile lat ma Ziemia. Istnieją trzy podejścia do dni opisanych w pierwszym rozdziale Księgi Rodzaju i chcę tylko omówić te trzy podejścia. Więc zrobimy dni Genesis.

AB. Teoria 24-godzinnego dnia [69:37-73:36]

Po pierwsze, niektórzy uważają, że dni Księgi Rodzaju to dosłownie dwadzieścia cztery godziny, dwadzieścia cztery godziny od świtu do zmierzchu i wieczora, czyli okres dwudziestu czterech godzin. Nazywa się to „teorią dosłownego 24-godzinnego dnia”. Wiele osób, które tak uważają, nazywa się „kreacjonistami Młodej Ziemi”. Kreacjoniści Młodej Ziemi będą utrzymywać, że Ziemia ma około dwudziestu tysięcy lat, coś koło tego – dwadzieścia, trzydzieści, czterdzieści lub pięćdziesiąt tysięcy lat. Dlatego nazywa się ją „młodą ziemią”. Ziemia ma zaledwie dwadzieścia tysięcy lat. Większość ludzi, którzy są kreacjonistami Młodej Ziemi, wyznaje teorię 24-godzinnego dnia. Zasadniczo mówią, że słowo *yom*, słowo *yom* to hebrajskie słowo oznaczające „dzień” jest faktycznie zdefiniowane w Księdze Rodzaju 1:5, gdzie Bóg mówi w wersecie 5: „I nazwał Bóg światło dniem, a ciemność nazwał nocą”. Zatem tę oscylację pomiędzy światłem i ciemnością, która trwa dwadzieścia cztery dni, Bóg określa jako *yom* w Księdze Rodzaju 1:5. Jest dwudziestoczerogodzinny dzień. Jest to wibracja światła i ciemności trwająca dwadzieścia cztery godziny. Jest to więc zdefiniowane dla nas w Księdze Rodzaju 1.

Szabat – jak długo odpoczywasz w szabat? Jest to również okres dwudziestu czterech godzin. Czy świętujesz szabat w sobotę? Kiedy zaczyna się żydowski szabat? Szabat rozpoczyna się w piątek wieczorem, gdy zachodzi słońce. W piątkowy wieczór

jedzą kolację szabatową. Następnie w sobotę odpoczywają. Kiedy zatem kończy się Szabat? [uczeń: niedziela.] Nie, w sobotę wieczorem. OK, trwa od piątkowego wieczoru, po zachodzie słońca, do sobotniego wieczoru, kiedy zachodzi słońce. Co Żydzi robią w sobotni wieczór? Impreza. Zobaczycie, że w Jerozolimie będzie dziesięć tysięcy Żydów, którzy będą tłoczyć się po ulicach, kupować różne rzeczy, jeść pizzę (nie zamawiajcie pizzy pepperoni, tylko pizzę). Jest powód, dla którego to powiedziałem. Ktoś zamówił, kiedy byłem w sklepie, było tam na pewno ze dwieście osób i zapadła cisza. Facet zamówił pizzę pepperoni. Ale rozumiesz. Wydostaliśmy się stamtąd. Najwyraźniej byliśmy Amerykanami i wiedziałem wystarczająco dużo, aby się stamtąd wydostać, gdy zapadnie cisza. Ale w każdym razie to wszystko, co mówię. Szabat przypada zasadniczo od piątku wieczorem do soboty wieczorem. Sobotni wieczór to zazwyczaj czas, kiedy wychodzą i dobrze się bawią. Czy to jest okres dwudziestu czterech godzin? Żydowski szabat to dosłownie 24-godzinny okres? Pamiętasz, co Bóg powiedział w Dziesięciu Przykazaniach? „Pamiętaj o dniu szabatu, aby go święcić”. To okres 24 godzin. W 20 rozdziale Księgi Wyjścia znajduje się Dziesięć Przykazań. Zatem znowu jest to dosłowny okres dwudziestu czterech godzin.

Oto kolejny argument: dzień plus liczba. Ilekroć masz dzień pierwszy, drugi, trzeci, zwykle jest to okres dwudziestu czterech godzin. Ilekroć słowo dzień użyte jest z liczbą, w Piśmie Świętym zwykle jest to okres dwudziestu czterech godzin. W Piśmie Świętym jest około czterystu dziewięćdziesięciu dziewięciu takich odniesień. Kiedyś je sprawdziłem i napisałem o tym artykuł.

Pojawienie się wieku. Mówisz, ponieważ Ziemia jest taka młoda, „ale wygląda na naprawdę, naprawdę starą”. Wczoraj wieczorem dr Phillips opisywał galaktyki oddalone o dziesięć miliardów lat świetlnych. To światło zaczęło się w tych galaktykach dziesięć miliardów lat temu, a teraz światło, które widzimy, ma w rzeczywistości dziesięć miliardów lat. Ci ludzie powiedzieliby: (Młodzi Ziemiańcy): „Nie, to nie zaczęło się dziesięć miliardów lat temu, Bóg sprawił, że światło było już w drodze. Adam został stworzony, by wyglądać jak dorosły. Dlatego ziemia wygląda na starą”. Tak właśnie widzą

naukowcy, Bóg stworzył to wraz z wiekiem. Czy kogoś niepokoi ten argument, że Bóg stworzył ziemię z pozorem starzenia? Czy Bóg zwodzi ludzi? To interesujące pytanie.

AC. Dzień symboliczny [73:37-75:23]

Następna jest teoria Dnia Symbolicznego. To inny sposób, inny typ dnia. Są ludzie, którzy obchodzą symboliczny dzień i mówią, że dni z Księgi Rodzaju jeden, dwa, trzy, cztery, pięć, sześć, siedem dni nie mają oznaczać czasu. Mają one stanowić logiczne lub literackie ramy, których Mojżesz używa do opisu stworzenia. Są to ramy logiczne lub literackie, których używa Mojżesz do opisanego tego. Możliwe, że Bóg przyszedł do Mojżesza i powiedział (jest na górze Synaj). „Hej, Moses, obudź się. Mojżeszu, niech stanie się światłość” i Mojżesz widzi światło. Następnie Mojżesz ponownie zasypia, a następnego dnia Bóg nim potrząsa. „Hej, Mojżeszu, obudź się” – mówi. „OK, teraz spójrz na to. Teraz oddzielę wody na górze i wody na dole. Mojżesz ponownie zasypia i budzi się trzeciego dnia: „No dobrze, niech się ukaże ziemia”. Innymi słowy, są to dni, które Bóg objawił Mojżeszowi. Nie chodzi o dni faktycznego stworzenia, ale o dni, w których Bóg objawiał to Mojżeszowi. Czy widzisz tam różnicę? Są to więc tak zwane „dni objawień”, ponieważ Bóg potrzebował siedmiu dni, aby objawić to Mojżeszowi, a nie żeby tak było pierwotnie. Oto inny sposób, aby na to spojrzeć. Często myślałem, że to dość interesujący sposób, w jaki Bóg pokazał Mojżeszowi siedem obrazów. Mojżesz opisuje na pierwszym obrazie, że Bóg powiedział: niech stanie się światłość. Na drugim zdjęciu oddziela rzeczy i tak dalej. Mojżeszowi pokazano te obrazy, wizualnie, w jego głowie, tak jak wtedy, gdy prorocy mieli wizje. Bóg ukazuje mu w wizjach stworzenie. Mojżesz opisuje to jako siedem dni. Być może są to ramy literackie. Czy to bardziej abstrakcyjne podejście do tworzenia? Tak. Pozostałe to dosłownie dwadzieścia cztery godziny na dobę, to jest bardziej abstrakcyjne; i symboliczne dni, Bernard Ramm tak trzyma. Niektórzy z bardziej abstrakcyjnych myślicieli tak twierdzą.

OGŁOSZENIE. Teoria wieku dziennego [75:24-80:00]

Oto, co utrzymuje dr Perry Phillips i nazywa się to „Teorią Wieków Dnia”. Perry wierzy, że każdy dzień Księgi Rodzaju to wieki, długie okresy czasu. Słowo *yom* w języku

hebrajskim oznacza „dzień”. Ma różnorodne znaczenia i nie zawsze trwa dwadzieścia cztery godziny. Na przykład, gdybym zapytał cię, czy jest dzień, czy noc, co byś odpowiedział? Tak długo siedzę w tym budynku, że nie wiem. Jeśli powiem, że jest dzień lub noc, jak długi jest „dzień” w tym kontekście? Czy dzień ma mniej niż dwadzieścia cztery godziny? Mówisz, cóż, mieszkamy w Nowej Anglii w grudniu, dzień trwa tylko pięć minut. „Dzień” jako okres światła może się różnić. Daj mi dwanaście godzin na dzień i dwanaście godzin na noc. Zatem „dzień” byłby krótszy niż dwadzieścia cztery godziny?

A co z Dniem Pańskim? Jak długi jest Dzień Pański, apokaliptyczny Dzień Pański? Jest to opisane w Księdze Objawienia, Dzień Pański trwa tysiąc lat [Ap 20]. A jeśli przejdiesz do Psalmu 90:4, jest tam napisane: „dzień u Pana jest jak tysiąc lat, a tysiąc lat jak jeden dzień”. Wszyscy to wiecie, bo widzieliście Dzień Świstaka. Jeden dzień jest jak tysiąc lat. Codziennie jest ten sam dzień, dzień po dniu. Dzień jest jak tysiąc lat, tysiąc lat jak dzień. Kiedy jesteś z nieskończonym, wiecznym Bogiem, czym jest tysiąc lat? To nic. Zatem „dzień” jest używany przez długi okres czasu.

Oto kolejny: to czas życia człowieka. Gdybym ci powiedział: „za czasów mojego ojca”, jak długo by to trwało? Czy byłby to okres około siedemdziesięciu sześciu lat od około 1927 do 2004 roku? OK, więc za czasów mojego ojca byłby to okres jego życia. „Dzień” (*jom*) oznacza wiele rzeczy. Oznacza wiele rzeczy po angielsku i wiele znaczy po hebrajsku. Nawiasem mówiąc, słońce powstało dopiero w czwartym dniu. Czy pierwsze trzy dni są dniami słonecznymi? To nie mogą być dni słoneczne, bo nie ma słońca, nie ma słońca. Słońce zaszło, słońce wschodzi dopiero czwartego dnia. Zatem pierwsze trzy dni i tak nie mogą być dniami słonecznymi. A tak przy okazji, czy teoria wieku dziennego uwzględnia miliardy lat? Tak.

To chyba najmocniejszy argument. Szóstego dnia jest za dużo pracy. Czy Bóg może zrobić coś natychmiast? Ale co z człowiekiem? Szóstego dnia uformował człowieka z prochu ziemi, a następnie przyprowadził wszystkie zwierzęta do Adama. Czy Adam musi nazywać wszystkie zwierzęta? Czy wymienienie wszystkich zwierząt na świecie wymaga czasu? A tak na marginesie, po nadaniu nazw wszystkim zwierzętom, Adam musi czuć się

samotny. A potem, co się dzieje? Tego samego dnia z żebra Jego boku powstaje Ewa. Czy to dużo do zrobienia w ciągu jednego dwudziestoczterogodzinnego dnia? Bóg może tworzyć naprawdę szybko, ale czy człowiek potrzebuje czasu? Więc szóstego dnia jest tak wiele.

To są trzy podejścia. Dosłowne dni, dzień pierwszy, dzień drugi, dzień trzeci, gdzie w rzeczywistości są to dni 24-godzinne. Ci ludzie są kreacjonistami Młodej Ziemi, dla nich Ziemia ma około dwudziestu tysięcy lat. Wiek Dnia – czy pozwala to na istnienie wszechświata mającego trzynaście, siedem miliardów lat, z którym nauka w dużej mierze może się zgodzić? Tak. Wykład Perry'ego Phillipsa z teorii wielkiego podrywu opublikuję w Internecie w piątek. Dni symboliczne, czy uwzględnia to również miliardy lat? Tak.

Pytanie brzmi i to jest sedno tego wszystkiego: ile lat ma według Biblii Ziemia? Nie jest to powiedziane. Czy to przypuszczenie ze strony wszystkich? Będziesz miał kilku ludzi z Młodej Ziemi, będziesz miał kilku ludzi ze Starej Ziemi i wszystko, co mówię, to: nie kłóćcie się o te rzeczy. Biblia tak naprawdę nie mówi. Ludzie mają różne opinie, to w porządku mieć różne opinie na ten temat. Major na głównych, minor na mniejszych. Data powstania Ziemi – nie wiemy. Pismo nie mówi.

Więc uważaj! Do zobaczenia we wtorek.

Mówi dr Ted Hildebrandt z piątego wykładu z kursu Historia, Literatura i Teologia Starego Testamentu. Dzisiejszy wykład będzie dotyczył pierwszego rozdziału Księgi Rodzaju, wersetów 1:1 i 1:2, a następnie dyskusji na temat dni Księgi Rodzaju. Doktor Ted Hildebrandt.

Przepisane przez Libbi Wilson
Szorstki pod redakcją Teda Hildebrandta 2